

Conferència de Josep Terradelles

Impressions dels darrers debats parlamentaris

Amb un retrac de prop tres quarts sobre l'hora anunciada, a causa d'haver sofert una avaria el vehicle en el qual viatjava el senyor Terradelles, va començar la conferència.

La sala d'actes de Foment és pleníssima de públic. Al voltant de la taula presidencial, ultra el conferenciant hi prenen seient alguns directius de l'entitat.

Fa la presentació, en nom del Consell de Foment, el nostre amic, diputat a la Generalitat, senyor Andreu. Diu que aquesta conferència inaugura el cicle obert per Foment. Elogia la persona del conferenciant i remarca la seva història catalanista, la qual l'ha portat a ocupar un càrrec de confiança al costat del president Macià, i posteriorment el poble de Barcelona l'ha honorat amb la investidura parlamentària.

Acaba explicant els motius que han privat al conferenciant d'assistir puntualment a l'acte i donant-li a aquell les gràcies per haver acceptat la invitació de Foment, i al nombrós públic per la seva assistència.

En alçar-se a parlar el senyor Terradelles, és rebut amb una ovació de simpatia.

Excusa que no es pugui cenyir al tema amb l'amplitud que voldria, per tal com la setmana passada no va poder assistir als debats parlamentaris, per privar-li'n el viatge del senyor Macià per terres de Lleida i el haver de permanèixer a Barcelona. Per altra part—diu—la qüestió religiosa que hauria pogut agafar bona part del tema de la meua conferència, s'està discutint actualment i no pot ésser objecte encara d'una impressió del que al Parlament s'ha dit sobre aquest assumpte. Aprofitarà, dones, l'oportunitat per a parlar de dues qüestions ben interessants: la social i la d'ensenyament; la primera de les quals discutida fa poc d'una manera apassionada a la Cambra i la segona ben pròxima a discutir.

Recorda l'ambient que es respirava fa dues setmanes a la Cambra amb motiu de l'esmena del senyor Largo Caballero, la qual volia "taponar" l'Estatut, demanant que

l'execució de les lleis socials fos feta pel poder Central. Esmena que trobà la ferma oposició de la minoria catalana i que fou retirada davant l'actitud que havien adoptat els catalans, de retirar-se del Parlament.

Rebat el tòpic que les qüestions socials no havien interessat Catalunya; diu que això no és cert. Hi ha hagut—és veritat—un catalanisme reaccionari, al qual el problema social no li ha interessat poc ni molt; però els homes que avui formen als rengles d'Esquerra Republicana de Catalunya, sempre han posat en primer pla aquestes qüestions.

Fa història del moviment català, per a demostrar que en tot temps la qüestió social ha figurat preferentment en les bases o estatuts, i que abans i ara ha apassionat de la mateixa manera.

En les Bases de Manresa—diu—ja no es demanava solament l'execució de les lleis socials, ans la facultat de legislarles. En l'Assemblea de Parlamentaris, es concretava també aquesta aspiració. Es a dir, en cada moment passional de Catalunya s'ha demanat l'execució d'aquestes lleis, pels catalans mateixos.

Val a dir, però, que aquestes lleis quan han estat demanades en estatuts per algunes forces de Catalunya, principalment la Lliga Regionalista, ho han estat perquè els pocs homes d'esquerra que hi havia influïssin prop de les masses i els ajudessin a realitzar les demandes, però mai, volent interpretar els desigs i aspiracions de la classe obrera, que per ells no tenien importància. En canvi, les aspiracions socials que es concreten en l'Estatut d'ara, no són per atraure l'interès de la classe obrera vers el problema de Catalunya, sinó que són realitats i en el que respecta a aquestes aspiracions els homes de l'Esquerra no estan disposats a transigir.

Explica el conferenciant la gestació de l'Estatut. Diu que en confeccionar-lo, ells ja preveïen la dificultat que reportaria el demanar que l'execució de les lleis socials depengués del poder autonòmic i no del poder central; per això en l'article 47, ja els donaven unes ga-

ranties. Malgrat tot—segueix—vàrem veure amb sorpresa que la primera Comissió jurídica la qual fou presidida per Ossorio i Gallardo, l'home que poc abans havia dit des de la tribuna del Centre de Dependents de Barcelona, que ell firmaria l'Estatut en blanc, no parlava de res de les qüestions socials. Fou aleshores que va caldre que Macià enviés a Madrid a Companys, Xirau i el que us parla, per a parlamentar amb els caps de minories i alguns ministres i recordar-los les aspiracions de Catalunya en matèria de les lleis socials. De tots els visitats rebérem fermança que a la Constitució no hi hauria cap article que prejudicés l'Estatut i que aquest seria aprovat sense gairebé discutir-lo. I heu's ací que s'ha publicat el segon projecte d'Estatut i també veiem que s'hi respira el mateix esperit unitarista. Davant d'això, fou presentat el vot particular dels senyors Xirau i Alomar, el qual tendia a donar pas lliure a l'Estatut, sense discussions ni violències i aquest vot particular, com tots sabeu, no va ésser rebut per la Comissió amb aquella cordialitat que tots creïem. Va venir després la forma conciliatòria amb l'esmena d'Alcalà Zamora i el vot particular de la minoria catalana fou retirat.

Explica el conferenciant com fou rebuda per la Cambra l'esmena del president, els incidents a que donà lloc la discussió d'aquesta esmena; l'oposició convertida amb altres dues esmenes de Prieto i Largo Caballero, que trobà per part dels socialistes, l'actitud dels quals va estar a punt de provocar una crisi. L'actitud de la minoria catalana—diu—en voler retirar-se del Parlament, feu que els socialistes retiresin la seva esmena i quedà aprovat que a Catalunya es reservaria l'execució de les lleis socials, donant, però, facultats al poder central per a inspeccionar l'execució.

En parlar dels socialistes retru el fet que aquest partit, mentre tenia al Parlament una minoria esquivada, era partidari de demanar per Catalunya, l'execució de les lleis socials i ara que tres dels seus homes són al govern i la seva minoria és la més nombrosa de la Cam-

bra, vol pel poder central, la legislació i l'execució de les dites lleis.

Passa l'orador a referir-se a la qüestió de l'ensenyament, la qual dintre pocs dies es debaterà a la Cambra i que per Catalunya té tant d'interès com la qüestió social.

Remarca l'ambient d'intransigència que es respira a Madrid, portat per aquell esperit unitarista. Al·ludeix el gest dels intel·lectuals madrilenys que, quan la llengua catalana era perseguida per la Dictadura, adregaren als d'ací un missatge de desgreu. I ara aquells mateixos intel·lectuals, salvant alguna excepció, són els primers d'anar en contra de les aspiracions de Catalunya.

Diu que a Madrid ja es parla d'actituds i ell pot dir que la de la minoria catalana, serà d'absoluta intransigència. De la mateixa manera que ho han fet amb la qüestió social, ho faran amb la de l'ensenyament, puix saben que en el cas de no obtenir satisfacció, compten amb el suport de tot un poble i ells faran allò que el poble digui.

Per acabar, vol sortir al pas de certes campanyes tendencioses portades per elements que es diuen catalans i que amb trenta anys d'actuació no han aconseguit res per Catalunya. A aquests elements que diuen que a Madrid ens enganyen i que l'Estatut serà retallat, volem dir-los que ells sols aconseguiran la Mancomunitat, sense cap de les facultats essencials a que aspirava Catalunya; que en venir la Dictadura, no varen tenir el valor cívic d'oposar-s'hi; que els homes d'Esquerra veuran reconeguda la sobirania de Catalunya i que ells actuaran com a vertaders representants del poble i que aquests elements reaccionaris poden estar convençuts que un poble que tingui homes com Francesc Macià, mai no podrà ésser enganyat.

Una ovació, premià la disertació del senyor Terradelles.

INDUSTRIALS! COMERCIANTS! EMPRESSES TOTES! SERVIU-VOS DE "FOMENT". CONVE ALS VOSTRES INTERESSOS ANUNCIAR-HI